

HELSINGIN KAUPUNGIN PELASTUSLAITOS

PL 112, 00099 Helsingin kaupunki

HELSINGFORS STADS RÄDDNINGSVÄRK

PB 112, 00099 Helsingfors stad
puh./tel. 310 1651

Riskienhallinnan osasto/Riskienhallintayksikkö
Tarkastuspalvelut-prosessi

24.07.2009

1 (8)

PATA08

AUDITOINNIN MANUAALI

A JOHTAMINEN JA ORGANISAATIO

Haluamme tietää: *Onko johto sitoutunut turvallisuuteen?*

Tunnistamme sen näistä: *Onko turvallisuusvastuut jaettu?*

Onko turvallisuuteen resursseja?

Valvotaanko toiminnan turvallisuutta?

válinpitámáttömyys -----> sitoutuneisuus

pakosta -----> omaehtoisesti

irralisuus -----> luonteva osa

0: Turvallisuuden johtaminen on vakiintunutta

Johto on sitoutunut turvallisuuteen. Turvallisuudesta huolehditaan omaehtoisesti ja toimintatavat ovat vakiintuneet. Turvallisuutta pyritään jatkuvasti parantamaan.

Tunnusmerkkejä:

§ *Johto on kouluttautunut turvallisuusasioissa*

§ *Turvallisuusasiat huomioidaan strategiassa*

§ *Turvallisuutta valvotaan*

§ *Viestintä: runsas ja hyvä tiedonkulku*

§ *Johtajat kiertävät kentällä havainnoidakseen ja kannustaakseen*

Isossa organisaatioissa:

§ *Päätoimisia turvallisuustyöntekijöitä*

§ *Turvallisuusjohtamisjärjestelmä*

1: Turvallisuuden johtamisen merkitys on sisäistetty

Turvallisuuden vastuut ja velvollisuudet ymmärretään. Turvallisuudesta huolehditaan omaehtoisesti, mutta toimintatavat eivät ole täysin vakiintuneet.

Tunnusmerkkejä:

§ *Turvallisuutta valvotaan/mitataan; esimerkiksi sisäiset palotarkastukset*

§ *Turvallisuuteen on resursseja*

§ *Turvallisuushavainnointia kerätään ja ne johtavat toimenpiteisiin*

Isossa organisaatioissa:

§ *Turvallisuuspolitiikka on laadittu kirjallisena*

2. Turvallisuuteen liittyvät vastuut ovat kunnossa

Turvallisuuden vastuut ja velvollisuudet tiedetään. Turvallisuudesta huolehditaan lähinnä velvollisuuden vuoksi.

Tunnusmerkkejä:

§ *Turvallisuudesta vastaava(t) on nimetty ja koulutettu tehtävänsä*

§ *Tarkastukseen osallistuvat oikeat henkilöt*

§ *Pyydetty dokumentit löytyvät*

3: Turvallisuuden johtaminen on puutteellista

Turvallisuuden vastuuta ja velvollisuuksia ei tiedetä. Turvallisuudesta huolehtiminen on puutteellista. Turvallisuudesta huolehditaan lähinnä viranomaista varten.

Tunnusmerkkejä:

§ *Turvallisuudesta vastaavia ei ole nimetty tai nimetyt eivät ole tiedossa*

§ *Turvallisuudesta vastaavilla ei koulutusta tai toimintaa – vain nimet paperissa*

4: Turvallisuuden johtamista kohtaan ei osoiteta kiinnostusta

Turvallisuuden vastuista ja velvollisuuksista ei välitetä. Turvallisuudesta huolehtimista ei voida osoittaa tai se tapahtuu vasta pakon edessä.

Tunnusmerkkejä:

§ *Tarkastus koetaan rasitteena*

§ *Johto ei halua osallistua tarkastukseen*

§ *Puutteita vähätellään*

§ *Pyydetty dokumentit puuttuvat*

§ *Turvallisuuteen ei ole resursseja; "laita pöytäkirjaan, niin menee helpommin läpi"*

B. RISKIENHALLINTA

Haluamme tietää: *Onko riskit tunnistettu ja hallitaanko ne?*

Tunnistamme sen näistä: *Tunnistetaanko riskit ja vaaratilanteet?*

Reagoidaanko niihin?

Ennakoidaanko?

välinpitämättömyys -----> sitoutuneisuus

tietämättömyys -----> valmiudet

irralisuus -----> suunnitelmallisuus

itse aiheutetut -----> sattuma

0: Riskienhallinta on vakiintunutta

Riskit tunnistetaan ja niitä ennakoidaan. Rikkomuksiin ja turvalliseen käyttäytymiseen reagoidaan. Riskienhallinta on suunnitelmallista.

Tunnusmerkkejä:

§ *Pystytään osoittamaan, miten onnettomuusriskiä on pienennetty/miten onnettomuuksien ja läheltäpiti-tilanteiden määrää on vähennetty*

§ *Mahdollisessa onnettomuustilanteessa on toimittu esimerkillisesti*

§ *Turvallisuushavaintoja kerätään ja ne johtavat toimenpiteisiin*

§ *Ennakoivia toimenpiteitä turvallisuuden parantamiseksi*

1: Riskienhallinnan merkitys on sisäistetty

Riskit tunnistetaan ja niihin reagoidaan. Onnettomuusriskiin puututaan. Onnettomuudelle on vähäiset edellytykset.

Tunnusmerkkejä:

§ *Onnettomuus-, vaara- ja läheltäpiti-tilanteet raportoidaan ja käsitellään*

§ *Riskienhallintaan on resursseja*

§ *Mahdollisesta vaaratilanteesta on opittu*

§ *Muulla sattuneista onnettomuuksista opitaan*

2: Riskienhallinta on kunnossa

Riskejä pyritään tunnistamaan. Onnettomuusriski tiedostetaan.

Tunnusmerkkejä:

§ *Onnettomuus-, vaara- ja läheltäpiti-tilanteet raportoidaan*

§ *Mahdollisesta onnettomuustilanteesta on opittu*

§ *Kohteessa on tehty riskiarvio, jota tarkistetaan*

3: Riskienhallinta on puutteellista

Riskejä ei osata tunnistaa tai niihin ei reagoida. Onnettomuusriskiä ei tiedosteta. Riskiarviota tehdään lähinnä viranomaista varten.

Tunnusmerkkejä:

§ *Läheltä piti-tilanteita ei raportoida*

§ *Kohteessa ei ole tietoa siellä tapahtuneista onnettomuuksista tai vaaratilanteista*

§ *Riskienhallintaan on puutteelliset resurssit*

4: Riskienhallintaa kohtaan ei osoiteta kiinnostusta

Riskejä tai vaaratilanteita ei yritetä tunnistaa. Riskienhallintaan ei kiinnitetä huomiota. Onnettomuudelle on hyvät edellytykset.

Tunnusmerkkejä:

§ *Läheltä piti-tilanteita ei tunnisteta*

§ *Epärealistinen käsitys omasta turvallisuustilanteesta*

§ *Onnettomuuksista ei opita*

§ *Samankaltaiset ongelmat toistuvat*

§ *Tarkastuksella havaitaan turvallisuusriskejä*

C: PELASTUSSUUNNITELMA

Haluamme tietää: *Ovatko suunnitelmat ja ohjeet kunnossa?*

Tunnistamme sen näistä: *Onko pelastussuunnitelma laadittu?*

Päivitetäänkö sitä?

Onko se perehdytetty henkilöstölle?

Turvallisuusohjeet ja niiden noudattaminen

irralisuus -----> osa toimintaa

pölyttynyt mappi -----> kaikkien saatavilla

yleinen -----> konkreettinen

0: Pelastussuunnitelma on viety käytäntöön

Pelastussuunnitelman toteuttamista valvotaan. Suunnitelma on erinomainen ja kattava.

Tunnusmerkkejä:

§ *Pelastussuunnitelma ylittää selvästi lain vaatimukset*

§ *Pelastussuunnitelmaa päivitetään jatkuvasti*

§ *Valvotaan, että henkilöstö noudattaa turvallisuusohjeita*

§ *Soveltuvissa kohteissa on jatkuvuussuunnitelmat*

§ *Henkilöstö tietää esimerkiksi kokoontumispaikan, vastuuhenkilöt, laitteistot ja niiden sijainnin*

§ *Pelastussuunnittelu yhdistyy muuhun toiminnan turvallisuussuunnitteluun*

1: Pelastussuunnitelma on sisäistetty

Henkilöstö tuntee pelastussuunnitelman ja sen sisällön.

Tunnusmerkkejä:

§ *Pelastussuunnitelma on perehdytetty henkilöstölle*

§ *Vastaantulijat tietävät pelastussuunnitelmasta*

§ *Pelastussuunnitelma on helposti kaikkien saatavilla, esimerkiksi intra*

§ *Erillisiä turvallisuusohjeita*

§ *Pelastussuunnitelma on konkreettinen ja kohteeseen soveltuva*

2: Pelastussuunnitelma on kunnossa

Pelastussuunnitelma täyttää lain vaatimukset. Turvallisuudesta vastaavat tuntevat suunnitelman.

Tunnusmerkkejä:

§ *Vaatimustenmukainen suunnitelma*

§ *Pelastussuunnitelmaa päivitetään*

§ *Pelastussuunnitelma on perehdytetty turvallisuudesta vastaaville*

§ *Tarkastukseen osallistuvat tietävät, mitä pelastussuunnitelma sisältää*

3: Pelastussuunnitelma on puutteellinen

Suunnitelma ei täytä kaikilta osin lain vaatimuksia. Se ei ole henkilöstön tiedossa.

Tunnusmerkkejä:

§ *Puutteellinen pelastussuunnitelma*

§ *Perehdytys puuttuu*

§ *Pelastussuunnitelma hankalasti saatavilla, "pölytty hyllyssä"*

§ *Suunnitelma ei ole ajan tasalla*

§ *Tarkastukseen osallistuvat eivät tiedä, mitä suunnitelma sisältää*

4: Pelastussuunnitelma puuttuu

Suunnitelma puuttuu kokonaan tai on erittäin puutteellinen.

Tunnusmerkkejä:

§ *Pelastussuunnitelma puuttuu tai siinä on erittäin paljon puutteita*

§ *Suunnitelman laatimista kohtaan ei osoiteta kiinnostusta*

D FYYSINEN TURVALLISUUS

Haluamme tietää: *Pidetäänkö tilat turvallisena?*

Tunnistamme sen näistä: *Huolehditaanko kohteessa siisteydestä ja järjestyksestä?*

Valvotaanko palo-ovia, poistumisteitä jne.?

Pyritäänkö minimoimaan syttymislähteet?

Huolehditaanko operatiivisen toiminnan edellytyksistä?

välinpitämättömyys -----> sitoutuneisuus

satunnaisuus -----> säännöllisyys

pakosta -----> omaehtoisesti

0: Fyysisestä turvallisuudesta huolehtiminen on vakiintunutta

Kohteen fyysisestä turvallisuudesta huolehditaan säännöllisesti. Epäkohtiin reagoidaan nopeasti.

Fyysisestä turvallisuudesta huolehtiminen on suunnitelmallista.

Tunnusmerkkejä:

§ *Ympäristöä havainnoidaan jatkuvasti ja epäkohtiin puututaan välittömästi*

§ *Toiminta on koordinoitua ja dokumentoitua*

§ *Turvallisuus on varmistettu omatoimisin katselmuksin, esimerkiksi turvallisuuskävelyin tai sisäisin palotarkastuksin*

1: Fyysisen turvallisuuden merkitys on sisäistetty

Kohteen fyysinen turvallisuus on tarkastushetkellä hyvä. Epäkohdat tunnistetaan ja niihin reagoidaan.

Tunnusmerkkejä:

§ *Kohteessa on siistiä ja hyvä järjestys*

§ *Varastot, valaistus, jätekatokset, pelastustiet jne. on kunnossa*

§ *Turvamerkkejä esimerkiksi tavarantoiminnasta tai palo-ovien sulkemisesta*

§ *Kulunvalvontajärjestelmä käytössä*

2: Fyysinen turvallisuus on kunnossa

Kohteen fyysinen turvallisuus on tarkastushetkellä kelpollinen. Velvoitteet tunnetaan ja niitä pyritään noudattamaan. Fyysisestä turvallisuudesta huolehditaan lähinnä velvollisuuden vuoksi.

Tunnusmerkkejä:

§ *Palo-ovissa, poistumisteissä jne. ei juurikaan huomautettavaa*

§ *Ei varastointia teknisissä tiloissa*

§ *Vastuuhenkilö on tietoinen lakisääteisistä velvoitteista*

3: Fyysisessä turvallisuudessa on puutteita

Kohteen fyysisessä turvallisuudessa havaitaan tarkastushetkellä puutteita. Velvoitteita ei tunneta.

Fyysisestä turvallisuudesta huolehditaan lähinnä viranomaista varten.

Tunnusmerkkejä:

§ *Yksittäisiä avoimia palo-ovia*

§ *Poistumisteillä on jonkin verran tavaraa*

§ *Tavaroita on varastoitu väärin paikkoihin*

§ *Puutteista huomauttaminen johtaa niiden korjaamiseen*

4: Fyysisestä turvallisuutta kohtaan ei osoiteta kiinnostusta

Kohteen fyysisestä turvallisuudesta ei pyritä huolehtimaan. Tarkastushetkellä havaitaan vakavia puutteita. Velvoitteista ei välitetä.

Tunnusmerkkejä:

§ *Rikkomukset on tehty tietoisesti*

§ *Puutteita vähätellään*

§ *Useita avoimia palo-ovia tai ovet on poistettu kokonaan*

§ *Uloskäytävillä runsaasti tavaraa*

§ *Uloskäytävät on lukittu*

E TEKNISET TURVALLISUUSJÄRJESTELMÄT

Haluamme tietää: *Onko kohde suojattu teknisillä turvallisuusjärjestelmillä?*

Tunnistamme sen näistä: *Ovatko järjestelmät riittävät, sopivat ja oikein sijoitettu?*

Ovatko järjestelmät kunnossa?

Huolehditaanko järjestelmistä?

välinpitämättömyys -----> sitoutuneisuus

satunnaisuus -----> säännöllisyys

pakosta -----> omaehtoisesti

0: Teknisistä järjestelmistä huolehtiminen on vakiintunutta

Järjestelmistä huolehtiminen on koordinoitua, dokumentoitua ja suunnitelmallista. Järjestelmät edustavat kehityksen huippua.

Tunnusmerkkejä:

§ *Hyvin vähän puutteita tarkastuksissa/kokeiluissa*

§ *Omaehtoisesti hankitut, erinomaiset tekniset järjestelmät, jotka edustavat markkinoiden parasta, käyttökelpoista tekniikkaa*

1: Teknisten järjestelmien merkitys on sisäistetty

Järjestelmistä huolehditaan säännöllisesti. Vikatilanteisiin reagoidaan nopeasti.

Tunnusmerkkejä:

§ *Kaikki dokumentit kunnossa*

§ *Mahdollisiin vikatilanteisiin on puututtu välittömästi -> dokumentoitu*

§ *Huolto- ja kunnossapito-ohjelmaa noudatetaan*

2: Tekniset järjestelmät ovat kunnossa

Järjestelmistä huolehtiminen on dokumentoitu. Velvoitteet tunnetaan ja niitä pyritään noudattamaan. Järjestelmistä huolehditaan lähinnä velvollisuuden vuoksi.

Tunnusmerkkejä:

§ *Tarvittavat dokumentit löytyvät*

§ *Määräaikaistarkastukset, huollot ja kuukausikokeilut on tehty; voi olla yksittäisiä puutteita*

3: Teknisistä järjestelmistä huolehtiminen on puutteellista

Järjestelmistä huolehditaan puutteellisesti. Dokumentointi ja vikatilanteisiin reagointi on puutteellista. Velvoitteita ei tunneta. Järjestelmistä huolehditaan lähinnä viranomaista varten.

Tunnusmerkkejä:

§ *Useampia määräaikaistarkastuksia/kuukausikokeiluja on jätetty tekemättä*

§ *Dokumentointi on puutteellista*

§ *Vikojen korjaamisessa on puutteita*

4: Teknisiä järjestelmiä kohtaan ei osoiteta kiinnostusta

Järjestelmistä ei huolehdita. Määräaikaistarkastuksia ja kuukausikokeiluja ei juuri tehdä.

Velvoitteista ei välitetä.

Tunnusmerkkejä:

§ *Järjestelmien valvonta on laiminlyöty; suuri osa kokeiluista ja tarkastuksista tekemättä*

§ *Järjestelmien aiheuttamia erheellisiä ilmoituksia runsaasti; järjestelmien viat/huolimattomuus*

§ *Järjestelmien määrässä/sijoittelussa ongelmia*

Tasoluokittelu

0-taso: Vakiintunut taso –koordinoitua ja järjestelmällistä toimintaa

- § Kyetään huolehtimaan turvallisuusasioista itsenäisesti
 - § Huolehditaan siitä, että asiat ovat kunnossa
 - § Kiinnostus turvallisuusasioihin suuri
 - § Turvallisuuteen liittyvät vastuut ja velvollisuudet on sisäistetty
- Edellyttää hyvin vähän toimenpiteitä tarkastajalta (varmistaminen, turvallisuusjohtamisen tukeminen)

Osataan

1-taso: Sitoutunut taso –omaehtoista toimintaa

- § Pyritään huolehtimaan turvallisuusasioista itsenäisesti
 - § Huolehditaan siitä, että useat asiat ovat kunnossa
 - § Tehdään enemmän kuin on pakko
 - § Kiinnostus turvallisuusasioihin melko suuri
- Edellyttää vähän toimenpiteitä tarkastajalta (suositukset)

Halutaan

2-taso: Lakisääteinen taso –velvollisuudet täyttävää toimintaa

- § Ollaan selvillä turvallisuusasioista
 - § Huolehditaan siitä, että lakisääteiset asiat ovat kunnossa
 - § Kelvollinen, mutta ei erityisen hyvä
 - § Kiinnostus turvallisuusasioihin kohtalainen
- Edellyttää joitakin toimenpiteitä palotarkastajalta (suulliset huomautukset, suositukset)

Totellaan -> Täytetään lain vaatimukset

3-taso: Puutteellinen taso –satunnaista ja viranomaista varten tapahtuvaa toimintaa

- § Ollaan huonosti selvillä turvallisuusasioista
 - § Huolehditaan joistakin asioista "sieltä täältä"
 - § Kiinnostus turvallisuusasioihin vähäinen
 - § Resurssit turvallisuudesta huolehtimiseen ovat puutteelliset
- Edellyttää toimenpiteitä palotarkastajalta (korjausmääräykset)

Ei tiedetä/osata

4-taso: Välinpitämätön taso –piittaamatonta ja puutteellista toimintaa

- § Ollaan välinpitämättömiä turvallisuusasioista
 - § Asioista ei huolehdita
 - § Vastuuhenkilöt puuttuvat
 - § Turvallisuuteen ei kiinnitetä huomiota
 - § Kiinnostus turvallisuuteen hyvin vähäinen
- Edellyttää paljon toimenpiteitä palotarkastajalta (jälkitarkastukset, hallintopakkokeinot)

Ei välitetä